

جنبه‌های مثبت آزادی مشروط

مؤلف

بیژن مهربان

www.ketab.ir

ویراستار

آرمان باقرآبادی

انتشارات قانون یار

۱۴۰۰

سرشناسه	: مهربان، بیژن، ۱۳۵۱-
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: جنبه‌های مثبت آزادی مشروط/مولف بیژن مهربان؛ ویراستار آرمان باقرآبادی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۱۸-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۱۷]-[۱۲۱].
موضوع	: آزادی مشروط
موضوع	: Parole
موضوع	: آزادی مشروط -- ایران
موضوع	: Parole -- Iran
تسنه افزوده	: باقرآبادی، آرمان، ۱۳۷۹-، ویراستار
رده بندی کنگره	: ۹۳۷۸HV
رده بندی دیویی	: ۶۳/۳۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۱۲۵۲۶
وضعیت رکورد	: فیبا

انتشارات قانون یار

جنبه‌های مثبت آزادی مشروط

تألیف: بیژن مهربان

ویراستار: آرمان باقرآبادی

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۵۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۱۸-۹

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۳	فصل اول
۱۳	کلیات
۱۳	مبحث اول: ماهیت، تعریف و فواید آزادی مشروط
۱۳	گفتار اول: تاریخچه آزادی مشروط
۱۳	بند اول: مفهوم شناسی آزادی مشروط
۱۶	بند دوم: تاریخچه آزادی مشروط
۲۴	گفتار دوم: اهداف و مزایای آزادی مشروط
۲۴	بند اول: اهداف آزادی مشروط
۲۹	بند دوم: فواید آزادی مشروط
۳۴	گفتار سوم: نظریه‌های مشورتی مرتبط با آزادی مشروط
۳۸	مبحث دوم: مقایسه آزادی مشروط با نهادهای مشابه
۳۸	گفتار اول: آزادی مشروط با تعویق صدور حکم و تعلیق اجرای مجازات
۳۸	بند اول: آزادی مشروط و تعویق صدور حکم
۳۹	بند دوم: آزادی مشروط با تعلیق مجازات
۴۲	گفتار دوم: بررسی و شناخت آزادی مشروط با عفو و نظام نیمه آزادی
۴۲	بند اول: آزادی مشروط و عفو
۴۴	بند دوم: آزادی مشروط و نظام نیمه آزادی
۴۷	فصل دوم
۴۷	بررسی و تحلیل جزایی شرایط اعطای آزادی مشروط
۴۸	مبحث اول: شرایط ماهوی و شکلی آزادی مشروط
۵۰	گفتار اول: شرایط مربوط به مجازات

- بند اول: اجرای قسمتی از مجازات حبس ۵۰
- بند دوم: تعزیری بودن حبس ۵۳
- گفتار دوم: شرایط مربوط به محکوم علیه ۵۶
- بند اول: حسن اخلاق و رفتار ۵۷
- بند دوم: پرداخت ضرر و زیان مدعی خصوصی ۵۹
- بند سوم: شرط عدم تکرار ۶۲
- مبحث دوم: شناخت شرایط شکلی آزادی مشروط ۶۷
- گفتار اول: شرایط در ارتباط با محکوم علیه ۶۷
- بند اول: درخواست آزادی مشروط توسط زندانی ۶۷
- بند دوم: لزوم قبول شرایط و ترتیبات قانونی از سوی زندانی ۶۸
- گفتار دوم: شرایط و فاکتورهای کلیدی در ارتباط با مقامات پیشنهاد دهنده ۶۹
- بند اول: پیشنهاد آزادی مشروط ۷۰
- بند دوم: تأیید پیشنهاد آزادی مشروط و صدور حکم ۷۱
- بند سوم: شرایط دوران آزادی مشروط ۷۲
- بند چهارم: مرجع اعطای آزادی مشروط ۷۵

فصل سوم ۸۱

لغو آزادی مشروط، نقش زندان و جامعه در قبال آن، مدت و آثار آن ۸۱

- مبحث اول: لغو آزادی مشروط و نقش زندان و جامعه در قبال آن ۸۱
- گفتار اول: موارد لغو آزادی مشروط ۸۱
- بند اول: ارتکاب جرم جدید ۸۲
- بند دوم: عدم تبعیت از دستورات دادگاه ۸۴
- گفتار دوم: نقش زندان و جامعه در قبال آزادی مشروط ۸۴
- بند اول: نقش زندان در قبال آزادی مشروط ۸۵
- بند دوم: وظیفه جامعه در قبال آزاد شده مشروط ۸۶

پیشگفتار

آزادی مشروط اعطای آزادی ای است که پیش از پایان دوره محکومیت به محکومان به حبس داده می‌شود تا چنانچه در طول مدتی که دادگاه تعیین می‌کند از خود رفتاری پسندیده نشان دهند و دستورهای دادگاه را اجرا کنند، از آزادی مطلق برخوردار شوند. این اقدام در جهت اصلاح بزه‌کار و آماده ساختن وی برای بازگشت به زندگی اجتماعی صورت می‌گیرد. آزادی مشروط شامل کلیه زندانیان اعم از زن و مرد با هر سنی می‌گردد. نخستین بار آزادی مشروط در سال ۱۳۳۷ وارد نظام کیفری ایران شد. به موجب ماده واحده این قانون هرکس که برای مرتبه اول به علت ارتکاب جنحه یا جنایت به مجازات حبس محکوم شده بود تحت شرایطی می‌توانست از آزادی مشروط استفاده نماید این قانون بعدها وارد قانون مجازات اسلامی گردید و در سال ۱۳۷۷ اصلاح شد و در آخرین مرحله به تاریخ اول اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۲ شمسی در ماده ۵۸ قانون مجازات اسلامی اصلاح شد. مجرمی که با آزادی مشروط به جامعه بازگردانده شده تحت مراقبت و پایش قرار دارد و در عین حال که تحت نظر مقامات انتظامی است، تحت حمایت‌های درمانی نیز قرار دارد آزادی مشروط وسیله ای است تا مجرمان برای استفاده از آن به پیمودن شیوه ای اجتماعی، تشویق شوند و راه سالم زیستن را تجربه کنند و زندان‌ها به شکل بی رویه‌ای، افراد جامعه را مجذوب خود ن سازند و ندای «هل من مزید» از آن بر نخیزد. برخی معتقدند که میان زندان و آزادی باید مرحله ای وجود داشته باشد تا زمینه بازگشت مجرم به جامعه را فراهم نماید و این مرحله همان آزادی مشروط است. بنابراین، پیشنهاد اجباری نمودن آن را دادند لذا رفتار شایسته زندانی برای استفاده از آزادی مشروط، عاملی برای اصلاح سایر زندانیان نیز می‌شود چون تجربه این موضوع را ثابت کرده است. در هیچ یک از قوانین مجازات اسلامی (جدید و قدیم) تعریفی از آزادی مشروط به عمل نیامده

است ولی به نظر می‌رسد آزادی مشروط را بتوان اینگونه تعریف کرد: «آزادی مشروط به معنایی آزاد کردن محکوم به حبسی است که قبل از پایان مدت حبس به خاطر رفتار مناسبی که در مدت اجرای مجازات از خود نشان داده است صورت می‌گیرد مشروط به اینکه در مدت آزادی مشروط هم رفتار مناسبی داشته باشد و گرنه مجازات باقیمانده را باید تحمل کند.» در جای دیگر آزادی مشروط اینگونه تعریف شده است: «آزادی مشروط فرصت یا مجالی است که پیش از پایان دوره محکومیت به محکومان در بند داده می‌شود تا چنانچه در طول مدتی که دادگاه تعیین می‌کند از خود رفتاری پسندیده نشان دهند و دستورات دادگاه را به موقع اجرا گذارند، از آزادی مطلق برخوردار شوند.» مقنن هر کشوری با وضع مقررات کیفری، سیاست‌های کیفری خاصی را دنبال می‌کند؛ از جمله این سیاست‌ها، بازدارندگی خاص و عام و مهم‌تر از همه اصلاح محکومین است. در آزادی مشروط سلب آزادی تبدیل به مقید شدن آزادی می‌گردد و فرصتی را برای محکوم علیه فراهم می‌کند تا تحت مراقبت قضایی یا اداری، اهلیت اجتماعی خود را باز یابد. زمانی که محکوم علیه با رفتار خود در طول مدت تحمل مجازات ثابت کند انسانی شایسته می‌باشد لذا ادامه مجازات وی بی‌فایده است. بنظر می‌رسد قانونگذار از طریق این نهاد به دنبال اصلاح، درمان و بازسازی مجرمین بوده است. آزادی مشروط را می‌توان مفهوم موسع مجازات حبس عنوان نمود. به وسیله این نهاد زندان به طور کامل و قطعی حذف نمی‌شود بلکه می‌توان آن را گامی در جهت کاهش جمعیت کیفری زندان دانست. همچنین، «چون منظور کیفر بزهکار به طور صریح و روشن معین است بالضروره موضوع آزمایش فردی مجرم باید مورد توجه قاضی جزایی قرار گیرد که با در نظر گرفتن سوابق و اوضاع و احوال محکوم علیه، این پیش‌بینی را نمایند که چه مجازاتی وی را متنبه خواهد کرد و جامعه چگونه در امان قرار خواهد گرفت.»